

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ПОЈЕДИНАЧНО USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY HOUSEHOLDS AND INDIVIDUALS

Употреба информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно бильежи раст и у 2017. години. Током референтног тромјесечја рачунар је користио 58,9% лица, док је интернет користио 64,9% лица. Коришћење рачунара повећано је за 17,8%, а интернета за 22,1% у односу на исти период претходне године.

Све старосне групе више користе рачунаре и интернет, али и даље предњаче ученици и студенти, те најмлађа популација, старости 16-24 године, док број корисника опада пропорционално њиховој старости.

Број домаћинстава са приступом интернету у 2017. години порастао је за 3,9%, а широкопојасна конекција за 4,5%. Посебно карактеристично је повећање коришћења интернета путем мобилног широкопојасног приступа од 10,1%.

Републички завод за статистику објављује податке о употреби информационо-комуникационих технологија у Републици Српској у 2017. години, добијене на основу спроведеног истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно.

ДОМАЋИНСТВА

Рачунар посједује 56,9% домаћинстава што је за 8,0% више у односу на 2016. годину. У градским насељима Републике Српске рачунари су заступљени у 66,6% домаћинстава, док је заступљеност рачунара у насељима осталог типа 50,1%.

Интернет прикључак има 63,0% домаћинстава што представља повећање од 3,9% у односу на претходну годину. Од укупног броја домаћинстава 36,8% нема интернет прикључак, а најчешћи разлози за то су непостојање потребе за интернетом (44,4%), недостатак вјештина коришћења интернета (43,0%) те сувише скуп приступ интернету (37,9%).

In 2017, an increase was recorded in the use of information and communication technologies. Personal computer was used by 58.9% of respondents, while 64.9% of them used Internet services. Compared to the same period of the previous year, the use of computers increased by 17.8% and the use of Internet services increased by 22.1%.

An increase in the use of personal computers and Internet services was recorded in all age groups, with pupils and students and the youngest population aged between 16 and 24 still being the most frequent users. The number of users decreases proportionally to their age.

The number of households with Internet access increased by 3.9%, with an increase by 4.5% in the number of households provided with broadband connection. Particularly interesting is the fact that the use of mobile broadband increased by 10.1%.

The Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on the use of information and communication technologies in Republika Srpska in 2017, obtained through the survey on the use of Information and communication technologies by households and individuals.

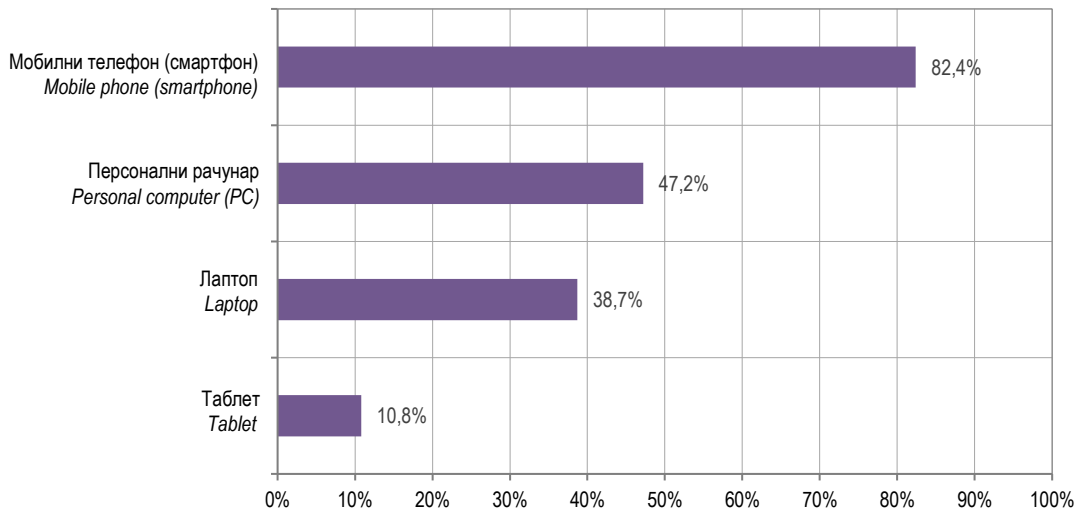
HOUSEHOLDS

Of all surveyed households, 56.9% own a personal computer, which represents an increase by 0.8% compared to 2016. In urban settlements of Republika Srpska, computers are used in 66.6% of households, while 50.1% of households in other settlements own a personal computer.

Of the total number of households, 63.0% have Internet connection, which represents an increase by 3.9% compared to the previous year. Of all households that do not have an Internet connection, namely 36.8% of all households, the most frequently cited reasons were "No need for Internet services" (44.4%), "Lack of skills for using the Internet" (43.0%), and "Too expensive Internet access" (37.9%).

Графикон 1. Интернет и широкопојасна (broadband) интернет конекција у домаћинствима, према типу насеља, 2017.
Graph 1. Internet and broadband Internet connection in households, by type of settlements, 2017

Графикон 2. Уређаји помоћу којих се приступа интернету, 2017.
 Graph 2. Devices used for Internet access, 2017

Од укупног броја домаћинстава, 62,7% има широкопојасну (*broadband*) интернет конекцију. Овај облик интернет конекције омогућује корисницима да остварују квалитетнији приступ интернету и много брже преузимање информација у односу на већ превазиђену *dial-up* модемску конекцију. Од 2005. године, широкопојасна (*broadband*) интернет конекција узима се као основни показатељ развијености употребе ИКТ-а у ЕУ.

Of the total number of households, 62.7% have a broadband Internet connection, which provides them with better Internet access and faster data download in comparison with the outdated dial-up connection. Since 2005, broadband Internet connection is considered a basic indicator of the development of ICT use in the EU.

Када је у питању широкопојасни тип интернет конекције видљив је раст од 4,5% у односу на 2016. годину. Скоро сва домаћинства са приступом интернету (99,6%) користе широкопојасну (*broadband*) интернет конекцију. Фиксни широкопојасни приступ интернету користи 88,6%, а мобилни 15,6% домаћинстава.

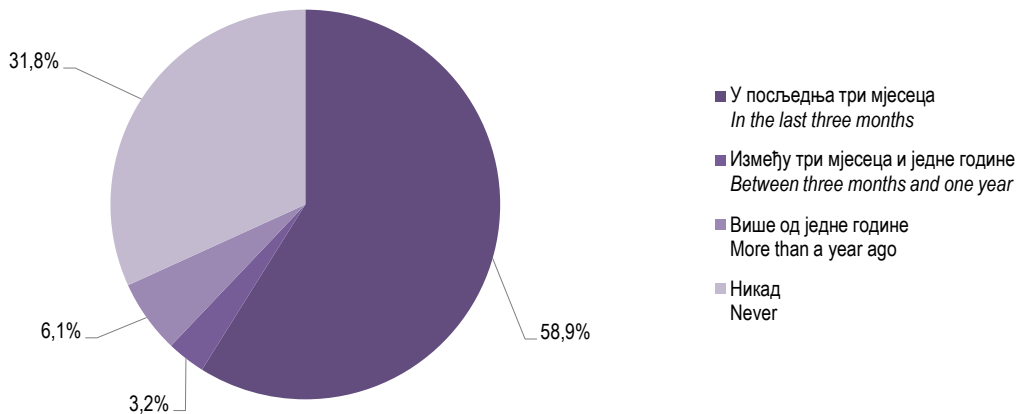
When it comes to the broadband Internet connection, an increase by 4.5% was recorded in comparison with 2016. Almost all households that have Internet access (99.6%) use the broadband Internet connection. Fixed broadband Internet access is used by 88.6% and mobile access by 15.6% of households.

ПОЈЕДИНЦИ

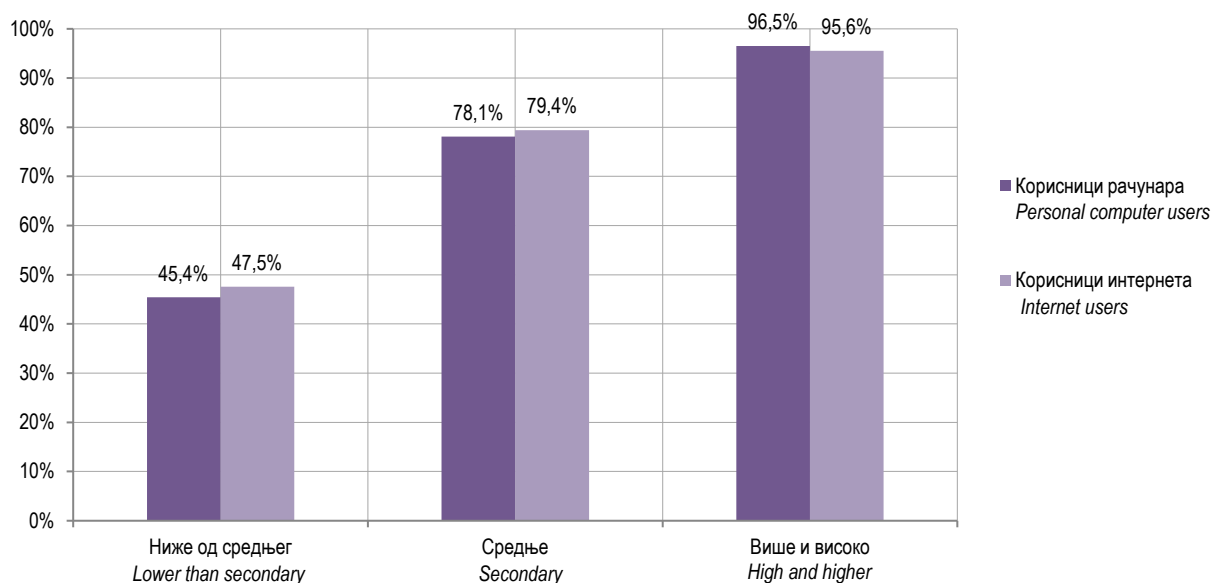
INDIVIDUALS

У референтном тромјесељу 77,1% лица су свакодневни корисници рачунара.

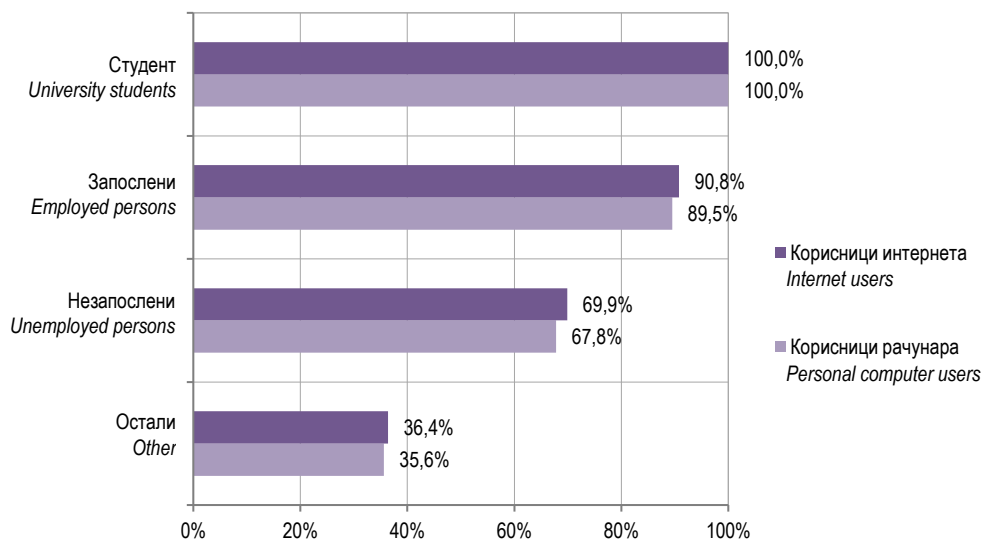
During the reference quarter, 77.1% of persons have used a personal computer daily.

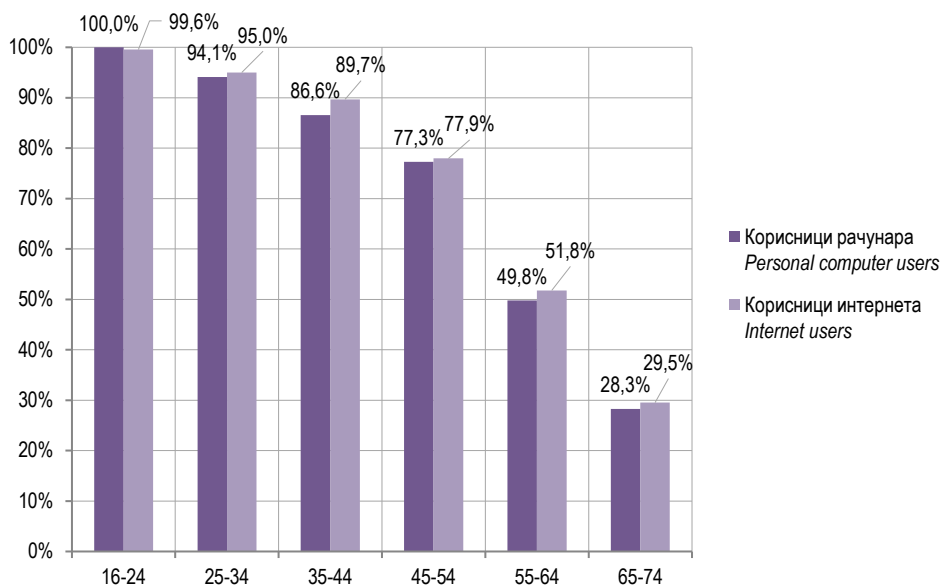
Графикон 3. Учесталост коришћења рачунара, 2017.
 Graph 3. Frequency of Internet use, 2017

Графикон 4. Корисници рачунара и интернета, према нивоу образовања, 2017.
 Graph 4. Personal computer users, by level of education, 2017

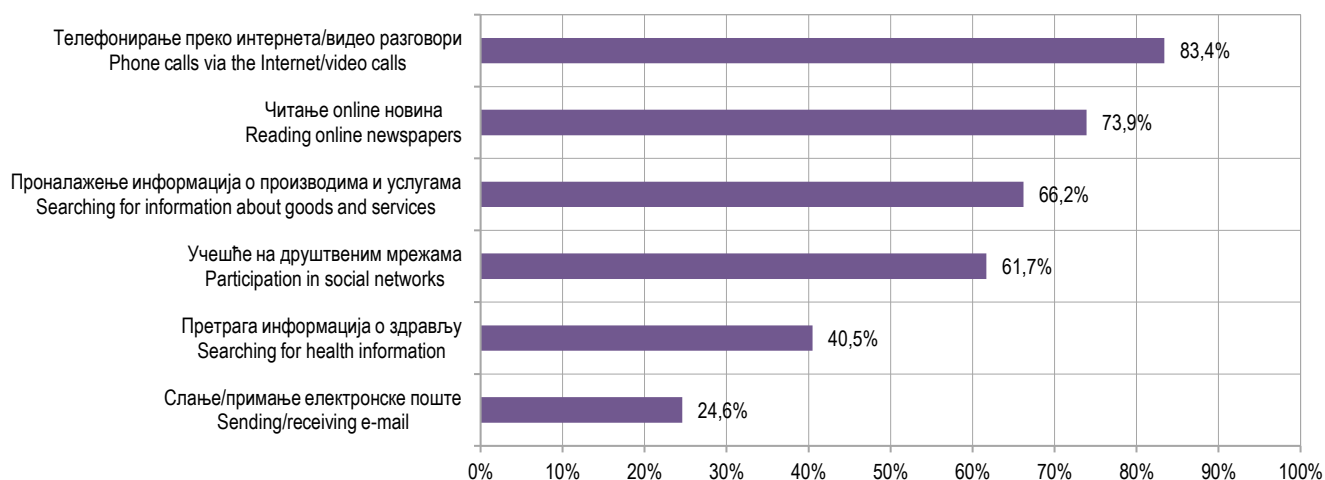
Графикон 5. Корисници рачунара и интернета, према радном статусу, 2017.
 Graph 5. Personal computer and Internet users, by employment status, 2017

Графикон 6. Корисници рачунара и интернета, по старосним групама, 2017.
Graph 6. Personal computer and Internet users, by age group, 2017

У посматраном тромјесечју 64,9% лица је користило интернет и то 85,7% њих свакодневно или скоро свакодневно. За приступ интернету ван куће или посла најчешће се користи мобилни телефон (или смартфон) у 87,1% случајева и то путем бежичне мреже (WiFi).

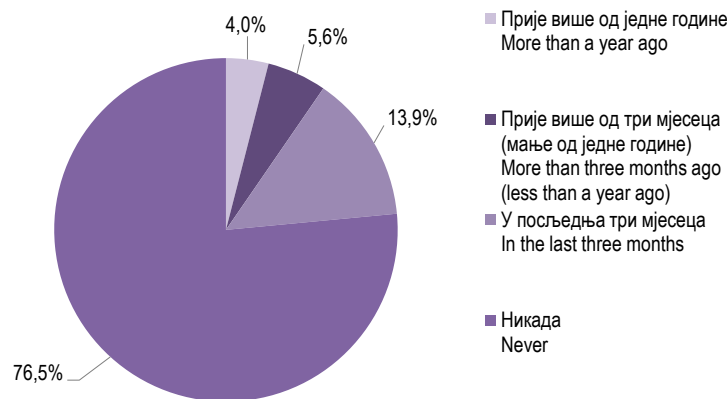
During the reference quarter, 64.9% of persons used Internet services, with 85.7% of them accessing the Internet daily or almost daily. To access the Internet away from home or work, 87.1% of users used mobile phones (smartphones), via wireless networking (WiFi).

Графикон 7. Типови коришћења интернета (у референтном тромјесечју), у приватне сврхе, 2017.
Graph 7. Types of Internet use (in the reference quarter) for private purposes, 2017

Cloud сервис за складиштење података на интернету (документа, слика, музике и других фајлова) користило је 14,9% интернет популације у току посматраног тромјесечја.

Cloud storage service on the Internet (documents, pictures, music and other files) was used by 14.9% of the Internet population in the reference quarter.

Графикон 8. Учесталост куповине/наручивања робе или услуга путем интернета, 2017.
Graph 8. Frequency of Internet use for purchase/ordering of goods or services, 2017

Понашање и навике *online* купаца се нису битније промијениле у 2017. години. Путем интернета становници Републике Српске најчешће купују одјећу и спортске производе (56,8%). У посматраном тромјесечју 70,4% *online* купаца реализовало је наруџбе једном или два пута, а 67,5% њих потрошило је до 200 КМ у те сврхе. Присталице директне трговине и у 2017. години су много бројније од купаца роба и услуга путем интернета. Најважнији разлози за то су могућност да се производ види, навика или лојалност продавници (80,3%) и недостатак повјерења у *online* трговање (20,1%).

Behaviour and habits of online buyers did not change significantly in 2017. Citizens of Republika Srpska mostly use the Internet to purchase clothes and sports equipment (56.8%). In the reference quarter, 70.4% of online buyers realised orders once or twice, and 67.5% of them spent up to 200 KM for these purposes. Those who prefer direct trade are much more numerous than the buyers of goods and services via the Internet in 2017. The most important reasons for this are the ability to see the product, habit or store loyalty (80.3%) and lack of confidence in online trade (20.1%).

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно јесте да се добију подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва на подручју Републике Српске.

Истраживање је у потпуности усклађено са методологијом Евростата, а спроводи се једанпут годишње на бази узорка телефонским путем. Референтни период чине три мјесеца која претходе интервјуисању.

Узорак је дизајниран као двоетапни случајни узорак стратификован по типу насеља. Јединице прве етапе су пописни кругови, а јединице друге етапе су домаћинства. Узорак је обухваћено 2 809 домаћинастава за ниво Републике Српске.

Јединица посматрања је домаћинство изабрано у узорак, а јединица анкетања је случајно изабрани члан домаћинства који има између 16 и 74 године живота.

ИКТ РЈЕЧНИК

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) Асиметрична дигитална претплатничка линија: Широкопојасна дигитална трансмисиона технологија која користи постојећу телефонску линију и допушта истовремено слање података и комуникацију гласом.

Бит: Најмања јединица информације у рачунарству. Приказује се у бинарном приказу са 1 или 0, у логичком приказу са true или false. Низ од 8 бита је бајт.

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на Интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за учитавање интернет страница и других садржаја на Интернету. Најпознатији претраживачи су Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome итд.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals is to obtain data on the presence of information and communication technologies in households, the use of personal computers, Internet services and computer literacy of the population on the territory of Republika Srpska.

The survey fully complies with the Eurostat methodology. This is an annual sample-based survey, carried out by telephone. The reference period comprises three months preceding the interview.

The sample is designed as a two-stage random sample, stratified by type of settlements. Units of the first stage are enumeration areas, while units of the second stage are households. The sample covers 2,809 households at the Republika Srpska level.

Observation units are sampled households, while survey units are randomly selected household members aged between 16 and 74.

ICT GLOSSARY

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line): Broadband digital transmission technology which uses the existing telephone line, allowing simultaneous transmission of data and voice calls.

Bit: The smallest unit of information in computing. It is shown in the binary representation as 1 or 0, or as true or false in the logical representation. A series of 8 bits is a byte.

Broadband Internet connection: A type of Internet connection which provides high-speed data transfer. It represents a communication system in which the transmission medium (e.g. optical fiber cable) simultaneously transmits multiplied data, while individual data are modulated on separate frequencies.

Browser: A software solution used to search the Internet. It is a programme/application used to load web pages and other contents on the Internet. The best-known browsers are Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, etc.

Dial-up модемска конекција: Тип интернет конекције гдје се повезивање на мрежу остварује помоћу телефонске линије.

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. интернета (нпр. музика, филмови, видео игрице).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Дигитална претплатничка линија DSL (Digital Subscriber Line): Врста брзе широкопојасне интернет конекције помоћу стандардних телефонских параца.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (*attachment*), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбјеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14 Mb/s.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

Network: Група рачунара и других јединица који су повезани и омогућена им је међусобна интеракција. Највећа мрежа је интернет, скуп свих свјетских мрежа.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и учитавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

Dial-up connection: A type of Internet connection which uses a telephone line to connect to the network.

Digital products and services: Goods and services that can be ordered and delivered via computer, that is, via the Internet (e.g. music, films, video games).

Download: The process of copying documents to the user's computer from another computer or from a computer within an Internet service.

Digital Subscriber Line (DSL): A type of broadband Internet connection established using standard telephone lines.

Electronic commerce: Purchase or sale of goods or services using the Internet.

Electronic mail: Electronic transfer of messages, including text and attachments, from one computer to another computer, via the Internet.

GPRS (General Packet Radio Service): A protocol which enables wireless transfer through GSM networks.

3G network refers to the third generation of mobile telephony, which enables transfer of text, sound and television images, offering speeds up to 14 Mb/s.

Internet: A global electronic communication system made up of many interconnected computer networks and devices that exchange information using a common set of communication protocols.

Network: A group of computers and other units that are connected and their mutual interaction is enabled. The Internet represents the largest network, as a collection of the world's networks.

Virus is a computer programme whose running and loading damages or deletes data on a computer.

WiFi is a wireless network in which data between two or more devices are transmitted using radio frequencies and corresponding antennas.